

Βίβιαν Στεργίου

Τζάμπα «μαθητεία», μισθοί-χαρτζιλίκι και μετά σας φταίει το brain drain

Διάβασα κι εγώ αυτές τις μελέτες που λένε ότι δεν μπορούν να βρουν ταλέντα οι εργοδότες στην Ελλάδα σήμερα. Έκλαψα λίγο. Δεν αμφισβητώ ότι οι επιχειρήσεις δυσκολεύονται να βρουν αυτό που χρειάζονται, απλώς αναρωτιέμαι αν κοίταξαν καλά.

Πρότειναν αξιοπρεπείς μισθούς ή τίποτα ψίχουλα, που με το ζόρι καλύπτουν το πανάκριβο ρεύμα, το πανάκριβο Ίντερνετ, το νοίκι στη διαλυμένη απ' το Airbnb γειτονιά και τα ψώνια στο πανάκριβο σούπερ-μάρκετ; Επικρατούν σ' αυτές τις δουλειές επαγγελματικές συνθήκες όπως τις αντιλαμβάνεται ένας νέος επαγγελματίας σήμερα ή είναι περιβάλλοντα τοξικά, με αδικαιολόγητες απαιτήσεις (θα έρθεις και λίγο Σάββατο), ανοχή σε πεσιματάκια, σεξιστικά αστειάκια και αφεντικά μόνο άντρες στην τρίτη ηλικία;

Μήπως είναι περιβάλλοντα με αρρωστημένη ομοιογένεια, κάτι σαν κλίκες, αντί για

επιχειρήσεις με ανοιχτότητα και όραμα; Μήπως είναι τίποτα κολλημένοι στο 1990 που προτιμούν τηλεφωνήματα αντί για e-mail; Βέβαια, κάποιοι εργοδότες θεωρούν θείο δώρο το άκουσμα της φωνής τους και ίσως γι' αυτό καλούν στο κινητό Κυριακές, αργίες και απογεύματα. Μήπως τα νέα ταλέντα τούς γυρνάνε την πλάτη γιατί δεν δίνονται ευκαιρίες, κουμάντο κάνει η «εμπειρία», οι υπερωρίες δεν πληρώνονται και γενικώς η φάση μυρίζει φθινό ξεζούμισμα; Στοιχειώδεις παροχές υπήρχαν απ' αυτούς τους εργοδότες που δεν βρήκαν υπαλλήλους; Γιατί κάμποσα γραφεία και εταιρείες σ' αυτήν τη χώρα απασχολούν το προσωπικό όλη μέρα και δεν βγάζουν ένα πιάτο φαγητό ή έναν αξιοπρεπή καφέ. Να το δήλωσαν, άραγε, κατά την πρόσληψη ότι οι υπάλληλοι υποχρεούνται να ξοδεύουν τον πενιχρό μισθό τους στα καφέ, όπου κολλημένοι στο λάπτοπ-μαγκανοπήγαδο ουσιαστικά συνεχίζουν να εργάζονται και την ώρα του μεσημεριανού;

Δικαιολογίες βρίσκονται. Η φράση-κλειδί είναι «αυτό βοηθάει το βιογραφικό σου». Δεν ήξερα ότι το βιογραφικό πληρώνει νοίκι, ΔΕΗ και περνάει και για νόμισμα στο σούπερ-μάρκετ. Άλλη προσφιλή δικαιολόγηση είναι ο ισχυρισμός ότι «από δω θα πάρεις επαφές για το δικό σου μαγαζί», λες και υπάρχει αξιόπιστος τραπεζικός τομέας που να στηρίζει την είσοδο νέων παικτών στην αγορά, ώστε οι μικρές επιχειρήσεις ή οι άνθρωποι χωρίς δικό τους κεφάλαιο να έχουν χρηματοδότηση και την ευκαιρία να υλοποιήσουν την ιδέα τους.

Σε μία από τις πιο άθλιες και κακοπληρωμένες δουλειές που έχω κάνει ποτέ, σε οικογενειακό δικηγορικό γραφείο στο τέταρτο έτος των σπουδών μου, θυμάμαι να μου ανατίθενται τα πιο αλλόκοτα πράγματα, ό,τι πιο άκυρο μπορεί να βάλει ο νους του ανθρώπου, και πάντα να ακολουθεί η επωδός «δες πόσα πράγματα μαθαίνεις».

Τα λεφτά ήταν πάντα μαύρα και πάντα λίγα. Η ασφάλιση ήταν αστεία ιδέα, δεν έπαιζε καν. Οι δουλειές τελείωναν μόνο απόγευμα και μόνο αφού θα 'χες φτύσει αίμα. Σωματικά και νοητικά η εργασία άνετα μπορούσε να συγκαταλέγεται στα βαρέα και ανθυγιεινά. Το

μπούλινγκ πήγαινε σύννεφο μην τυχόν και ζητήσεις παραπάνω λεφτά. Ακολουθούσε κράξιμο των άλλων γραφείων του στυλ «αν πας εκεί, πληρώνουν λιγότερα», ώστε οι μισθοί να μένουν πάντα κάτω με μια αίσθηση αναπόφευκτου.

Η εκμετάλλευση φοιτητών ήταν σύστημα. Μόλις ζητάγες το παραμικρό, άκουγες ένα «κάτσε πρώτα να τελειώσεις τη σχολή». Το πιο αστείο ήταν όμως η φράση «μαθαίνεις πολλά, ε;» στο τέλος της ημέρας. Σίγουρα μαθαίνεις πολλά σε τέτοιες δουλειές, εγώ, για παράδειγμα, έμαθα αυτά που γράφω τώρα.

Προτού αρχίσει η διαρροή εγκεφάλων στο εξωτερικό, υπήρχαν κάποιες ευδιάκριτες τρύπες στο πώς λειτουργούσε η αγορά εργασίας στην Ελλάδα. Διαρροές στα εργασιακά δικαιώματα, διαρροές στους μισθούς, διαρροές στις προοπτικές των σκληρά εργαζόμενων ανθρώπων αυτής της χώρας που έχουν κατασυκοφαντηθεί από παντού.

Η κατάσταση παραμένει ίδια. Άνθρωποι με προσόντα πάνε σε συνεντεύξεις για παλιοδουλειές, για να ακούσουν με ειρωνεία ότι έχουν υπερβολικά πολλά προσόντα ή για να ερωτηθούν αν τη δουλειά τη θέλουν από ανάγκη ή αν ήταν το όνειρό τους να γίνουν υπάλληλοι σε κακοπληρωμένες θέσεις.

Οι αγγελίες για δουλειές μιλάνε από μόνες τους. Ντελιβεράδες που τους λένε να έχουν δικό τους παπί και δική τους βενζίνη. Υπάλληλοι στην εξυπηρέτηση πελατών που τους στραγγίζουν τον εγκέφαλο με εξαήμερη απασχόληση. Γραμματείς που τρώνε κράξιμο όποτε

το κακόκεφο αφεντικό θέλει με κάποιον να τα βάλει και ακούνε πολύωρες αρλούμπες, όποτε το κεφάλτο αφεντικό ζητάει ακροατήριο. Δικηγόροι που καλούνται να ντύνονται σαν λόρδοι, ενώ ο μισθός τους φτάνει για κοστούμι από τα Zara.

Έν τω μεταξύ, η αντοχή στα δωρεάν και στα υποαμειβόμενα έχει προφανή ταξικά χαρακτηριστικά. Οι υποαμειβόμενες θέσεις δεν δυσκολεύουν το ίδιο έναν άνθρωπο που είναι ιδιοκτήτης σπιτιού ή που έχει κεφάλαιο να καταναλώνει κι έτσι μπορεί να «χτίζει» βιογραφικό, επαφές, δίκτυο, χωρίς να αιμορραγεί οικονομικά, με όλους αυτούς που πιέζονται για λίγη μισθολογική ασφάλεια, προκειμένου να τα βγάλουν πέρα με τα έξοδά τους.

Αν δούμε λίγο τους μισθούς-χαρτζιλίκια, την έλλειψη τραπεζικής στήριξης και άρα πρόσβασης σε κεφάλαιο των νέων επιχειρήσεων, τα ανύπαρκτα εργασιακά δικαιώματα και τα καθεστώτα «μαθητείας» που τεχνηέντως παρατείνονται επ' άπειρον, μπορούμε να αμφιβάλλουμε για τη δήθεν απουσία ταλέντου και ορεξάτων δουλευταράδων σ' αυτόν τον τόπο. Πολλοί και πολλές ψάχνουν για δουλειά. Ίσως οι θέσεις που μένουν άδειες να βρομάνε εκμετάλλευση.

Πηγή: [Εφημερίδα Lifo, 14.02.2020](#)

<https://www.lifo.gr/articles/opinions/269853/tzampa-mathiteia-misthoi-xartziliki-kai-meta-sas-ftaiei-to-brain-drain>

